

HÖGSKOLAN I GÄVLE

STYRDOKUMENT

Dokumenttyp: Rutin

Ärendenummer: HIG-STYR 2019/149

Beslutat av: Utbildnings- och
forskningsnämnden

Beslutsdatum: 2019-12-10

Reviderad: 2022-02-01

Giltighetstid: Tillsvidare

Rutin för kvalitetsutveckling genom kollegial granskning

Innehållsförteckning

1. Inledning	1
2. Omfattning	1
3. Granskningsobjekt	2
3.1 Utbildning på grund- och avancerad nivå	2
3.2 Utbildning på forskarnivå	2
3.3 Forskning	2
4. Procedur för kvalitetsutveckling genom kollegial granskning	2
4.1 Urval och övergripande verksamhetsplanering	2
4.2 Kvalitetsaspekter som är föremål för kollegial granskning	3
4.3 Process	3
5. Underlag för kollegial granskning och bedömning av utbildning	6
5.1 Instruktioner	6
5.2 Kvalitetsaspekt måluppfyllelse	7
5.3 Kvalitetsaspekt forskningsanknytning.....	8
5.4 Kvalitetsaspekt tillämpbarhet.....	11
6. Underlag för kollegial granskning och bedömning av utbildning på forskarnivå	13
6.1 Instruktioner	13
6.2 Kvalitetsaspekt måluppfyllelse	14
6.3 Kvalitetsaspekt forskarutbildningens anknytning till forskning och utbildning.....	15
6.4 Kvalitetsaspekt tillämpbarhet.....	16
7. Underlag för kollegial granskning och bedömning av forskning	18
7.1 Instruktioner	18
7.2 Kvalitetsaspekt produktion.....	19
7.3 Kvalitetsaspekt utbildningsanknytning	20
7.4 Kvalitetsaspekt användbarhet	20
7.5 Kvalitetsaspekt trovärdighet	21

1. Inledning

Högskolan i Gävle (HiG) har ett kvalitetssystem vars syfte är att säkra och kontinuerligt höja kvaliteten i lärosätets utbildnings- och forskningsmiljöer. Systemet tar sin utgångspunkt i Högskolans kvalitetspolicy (HIG-STYR 2018/54) som definierar begreppet kvalitet och anger kvalitetsarbetets strävansmål. Kvalitet i utbildning och i forskning ska förstås utifrån tre dimensioner:

1. **Förutsättningar** att utföra utbildning och forskning av hög kvalitet
2. **Processer** eller genomförande som säkrar att utbildningen och forskningen håller hög kvalitet
3. **Resultat** eller kvaliteten i det som utbildningen och forskningen genererar

Alla tre dimensioner måste hålla hög kvalitet för att kvaliteten i utbildnings- och forskningsmiljön som helhet ska hålla hög kvalitet. Systemet innehåller tre huvudkomponenter:

1. **Tematisk kvalitetsutveckling**, som planeras, målsätts och samordnas i Högskolans verksamhetsplaneringsprocesser
2. **Kvalitetsutveckling genom kollegial granskning**, där kvalitet i utbildningsprogram och huvudområden höjs genom dialog mellan kollegor
3. **Styrdokument**, för tydlighet, spårbarhet och uppföljningsbarhet i kvalitetskritiska processer

Detta styrdokument utgör rutinen för huvudkomponenten *Kvalitetsutveckling genom kollegial granskning*.

2. Omfattning

Rutinen berör Högskolans verksamhet på akademierna. Funktioner med särskilda uppgifter som anges i rutinen är utbildnings- och forskningsnämnden (UFN), akademiråden, akademichefer, avdelningschefer, ämnesansvariga, utbildningsledare och kvalitetssamordnare.

UFN har det övergripande ansvaret för att organisera och utveckla kvalitetssystemet, fastställa granskningsobjekt i samverkan med akademicheferna samt att fastställa kvalitetsuppdrag till akademierna baserat på utfallet av den kollegiala granskningen.

Akademiråden har till uppgift att sammanställa bedömaregruppernas utlåtanden, föreslå kvalitetsförbättrande åtgärder och tillställa detta till UFN.

Akademichefernas roll är att föreslå granskningsobjekt för kommande cykel i processen, säkra förutsättningar i kvalitetssäkringsarbetet på akademien och att verksamhetsplanera kvalitetshöjande åtgärder baserat på UFN:s kvalitetsuppdrag.

Avdelningschefernas uppgift är att tjänsteplanera kvalitetsarbetet samt skapa förutsättningar för kollegiets kvalitetsutvecklingsarbete. Resurssättning ska ske med utgångspunkt i denna rutin.

Ämnesansvariga och utbildningsledare leder arbetet med kvalitetsutveckling, implementering av kvalitetsförbättringar och självvärderingar. Den centrala och de lokala kvalitetssamordnarna är stödfunktioner för alla delar i kvalitetssystemet och samordnar den kollegiala granskningen.

3. Granskningsobjekt

3.1 Utbildning på grund- och avancerad nivå

Det som ska kvalitetsgranskas genom kollegial granskning, med avseende på utbildning på grund- och avancerad nivå, är *utbildningsprogram*, utifrån kvalitetsaspekterna som återfinns i Högskolans kvalitetspolicy.

3.2 Utbildning på forskarnivå

Det som ska kvalitetsgranskas genom kollegial granskning, med avseende på utbildning på forskarnivå, är *forskarutbildningsämne*, utifrån kvalitetsaspekterna som återfinns i Högskolans kvalitetspolicy.

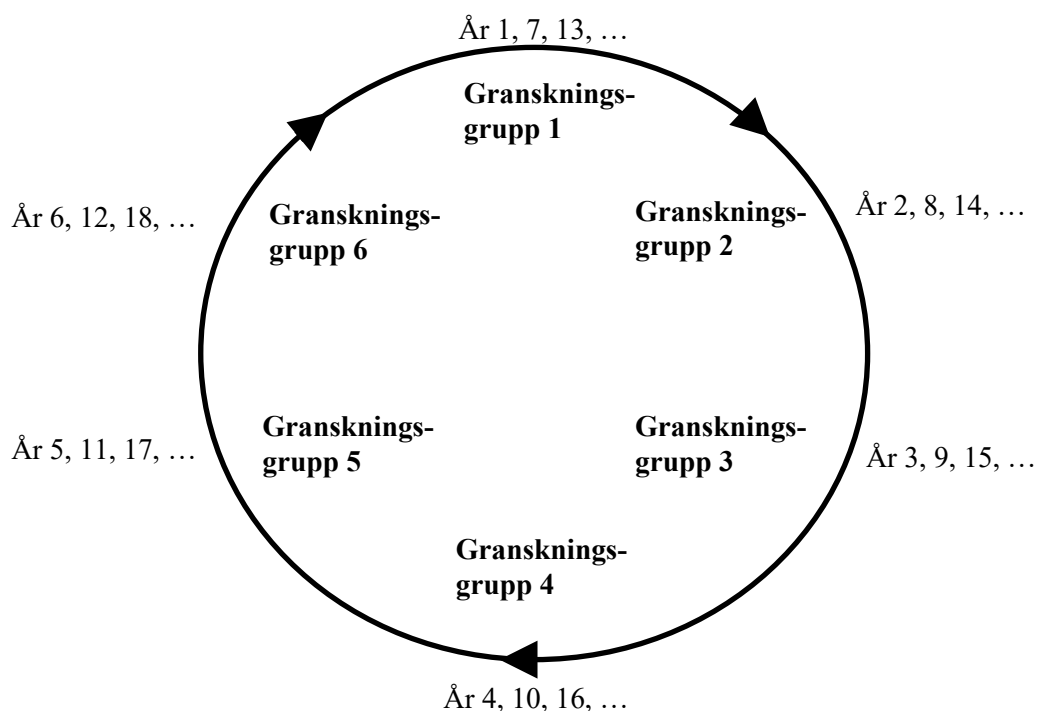
3.3 Forskning

Det som ska kvalitetsgranskas genom kollegial granskning, med avseende på forskning, är *huvudområde*, utifrån kvalitetsaspekterna som återfinns i Högskolans kvalitetspolicy.

4. Procedur för kvalitetsutveckling genom kollegial granskning

4.1 Urval och övergripande verksamhetsplanering

Varje utbildningsprogram, forskarutbildningsämne samt huvudområde granskas var sjätte år (Figur 1). Granskningstillfället genomförs under ett verksamhetsår, med start i januari och avslut i december. Planeringen inför arbetet påbörjas i maj-juni året innan och bereds av en grupp bestående av UFN:s ordförande och akademichefer. Granskningsobjekten fastställs av UFN.

Figur 1. Kvalitetsgranskningens urvalscykel. Högskolans granskningsobjekt (*utbildningsprogram, forskarutbildningsämnena samt forskningen inom huvudområdena*) delas in i sex grupper/kluster. Varje grupp blir föremål för granskning var sjätte år.

4.2 Kvalitetsaspekter som är föremål för kollegial granskning

Vid granskningstillfällena granskas följande kvalitetsaspekter:

1. Måluppfyllelse
2. Forskningsanknytning/utbildningsanknytning
3. Tillämpbarhet/anställningsbarhet
4. Eventuellt någon ytterligare kvalitetsaspekt som UFN väljer utifrån verksamhetsbehov

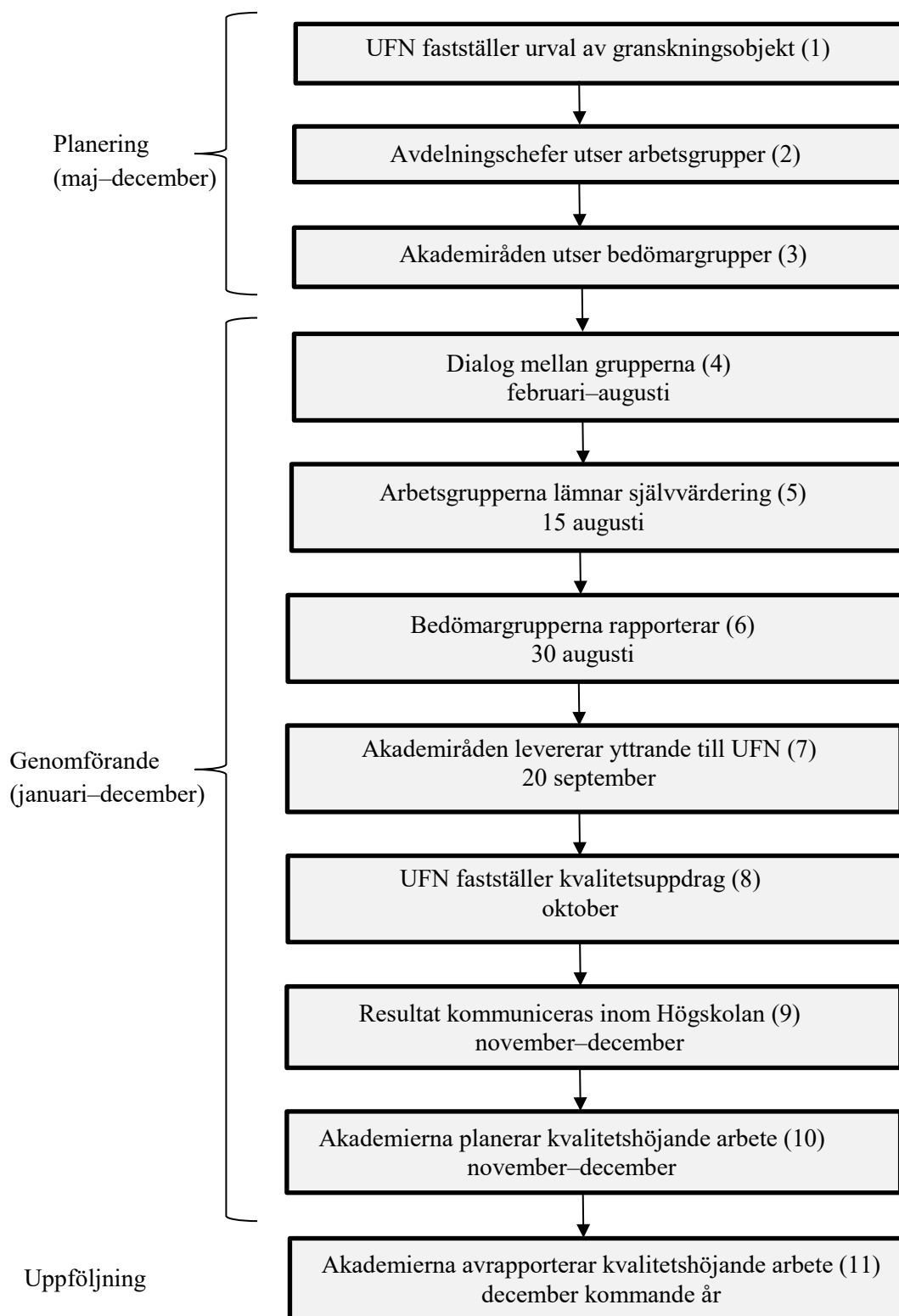
Övriga kvalitetsaspekter hanteras i akademiernas och Enheten för verksamhets- och ledningsstöds tematiska kvalitetsutvecklingsarbete (HIG-STYR 2019/141).

4.3 Process

Granskningscykeln sker enligt följande process. Processens steg illustreras i figur 2, där även tidpunkterna för stegen i processen anges:

1. **UFN:s urval av granskningsobjekt.** UFN fastställer, i samverkan med akademicheferna, granskningsobjekt för det kommande verksamhetsåret samt eventuell ytterligare kvalitetsaspekt som ska ingå i kvalitetsutvecklingsprocessen (se avsnitt 4.2).
2. **Avdelningschefer sätter samman arbetsgrupper och tjänsteplanerar arbetet.** Berörda avdelningschefer resurssätter kvalitetsarbetet utifrån denna rutin och akademins verksamhetsplanering samt utser *arbetsgrupper*; en arbetsgrupp per granskningsobjekt. Arbetsgrupperna ska skriva en självvärdering. Arbetet kan samordnas så att samma arbetsgrupp arbetar med flera granskningsobjekt.
3. **Akademiråd sätter samman bedömargrupper.** För varje granskningsobjekt utser akademiråden en *bedömargrupp*, som ska bestå av det antal lärare som arbetet kräver samt studeranderepresentant. Berörda akademichefer resurssätter kvalitetsarbetet utifrån denna rutin. Arbetet kan samordnas så att samma bedömargrupp bedömer flera granskningsobjekt. Externa bedömare med adekvat ämneskunskap som är verksamma vid andra lärosäten ska rekryteras för bedömning av examensarbeten och beredas möjlighet att delta i alla processer som berör bedömargruppen.
4. **Dialog mellan arbetsgrupper och bedömargrupper.** Akademiernas kvalitetssamordnare planerar, handlägger och upprättar en mötesstruktur för dialog mellan arbetsgrupper och deras respektive bedömargrupper. Syftet med dialogmötena mellan arbets- och bedömargrupper är att identifiera kvalitetshöjande insatser. Arbetsgrupperna skickar underlag till bedömargruppen inför varje dialogmöte, senast två veckor innan respektive dialogmöte.
5. **Arbetsgrupperna avrapporterar självvärderingarna.** Arbetsgrupperna slutför självvärderingarna och skickar dem till kvalitetssamordnarna. Kvalitetssamordnarna skickar självvärderingarna till respektive bedömargrupp.
6. **Bedömargrupperna slutrapporterar.** Bedömargrupperna formulerar en rapport med avseende på hur väl granskningsobjektet når strävansmålen. Rapporten ska innehålla en bedömning av kvaliteten hos respektive kvalitetsaspekt och syfta till att peka ut riktningen för kvalitetsutveckling, även där kvaliteten bedöms vara hög. Rapporten skickas till registrator med kopia till berörd akademichef och lokal kvalitetssamordnare.

7. **Akademiråden sammanställer och bereder yttrande.** Akademiråden sammanställer bedömargruppernas utlåtanden och sammanfattar kvalitetsförbättrande åtgärder, även där kvaliteten bedöms vara hög. Yttrandet skickas till UFN.
8. **UFN sammanställer kvalitetsuppdrag.** UFN sammanställer allt material som inkommit under verksamhetsåret från de tre akademiråden. UFN fastställer ett kvalitetsuppdrag till respektive akademi. Kvalitetsuppdraget ska peka ut riktningen för akademiernas kvalitetshöjande arbete.
9. **Resultaten kommuniceras.** UFN kommunicerar självvärderingar, bedömrappporter, akademirådets yttrande och kvalitetsuppdragen till Högskolans ledning, akademichefer och förvaltningschef. Rapporten kommuniceras också till berörda avdelningar, kollegor, studenter och doktorander, och publiceras på Högskolans intranät.
10. **Akademierna planerar kvalitetshöjande arbete.** Baserat på UFN:s kvalitetsuppdrag verksamhetsplanerar akademierna kvalitetshöjande åtgärder för kommande verksamhetsår.
11. **Rapportering av akademiernas kvalitetshöjande arbete.** I slutet av kommande verksamhetsår avrapporterar akademierna resultatet av det kvalitetshöjande arbetet till UFN.

Figur 2. Flödesschema för de kollegiala granskningarna med tider för de olika stegen. Siffran inom parentes anger vilken punkt i granskningsprocessbeskrivningen som avses.

5. Underlag för kollegial granskning och bedömning av utbildning

Genom kollegial granskning (Figur 2) granskas utbildningsprogram med avseende på följande kvalitetsaspekter:

1. Måluppfyllelse
2. Forskningsanknytning
3. Tillämpbarhet/anställningsbarhet
4. Eventuellt någon ytterligare kvalitetsaspekt som UFN väljer utifrån verksamhetsbehov och de aspekter och instruktioner som återges i *Rutin för tematisk kvalitetsutveckling* (HIG-STYR 2019/141).

5.1 Instruktioner

Instruktioner till arbetsgrupper

Med arbetsgrupp avses den grupp som avdelningschef har utsett enligt ovan (se avsnitt 4.3). Arbetsgruppens uppgift är att ta fram det material som anges nedan, för var och en av kvalitetsaspekterna, och att skriva en självvärdering. Underlaget diskuteras med bedömargruppen vid dialogmöten (se avsnitt 4.3). Arbetsgruppens texter ska vara både deskriptiva och värderande och innehålla analyser av styrkor och svagheter. Tyngdpunkten ska ligga på att identifiera vad som kan göras för att höja kvaliteten i utbildningen.

Instruktioner till bedömargrupper

Med bedömargrupp avses den grupp som akademiråden utsett enligt ovan (se avsnitt 4.3). Bedömargruppens uppgift i den kollegiala granskningsprocessen är att ge synpunkter och råd som syftar till kvalitetshöjning. Bedömning ska göras i relation till kvalitetsaspekternas strävansmål. Strävansmålen fungerar alltså i detta sammanhang som bedömningsgrunder. Bedömningarna ska göras baserat på det material som arbetsgrupperna tagit fram och kompletterande information såsom dialog med arbetsgrupperna.

En viktig princip för bedömningarna är att deras validitet vilar på bedömarnas samlade kunskap, argument och omdöme. Därmed är bedömningarna inte exakta i bemärkelsen att de bygger på kvantifierbara och otvetydiga kriterier.

Bedömargruppen ska bereda ett utlåtande om kvaliteten i den utbildning som denna ska granska (se avsnitt 4.3). Utlåtandet ska dels innehålla en bedömning av kvaliteten rörande de olika kvalitetsaspekterna och dels innehålla förslag på vad som kan göras för att höja kvaliteten i utbildningarna. Instruktioner för detta anges nedan. Rapporten skickas till registrator med kopia till berörd akademichef och lokal kvalitetssamordnare.

Instruktioner till ledamöterna i UFN

UFN:s uppgift i den kollegiala granskningsprocessen är att formulera ett kvalitetsuppdrag till akademierna och säkerställa att utfallet kommuniceras till berörda intressenter (se avsnitt 4.3).

5.2 Kvalitetsaspekt måluppfyllelse

Bedömningsgrund

- *Utbildningens innehåll, upplägg och genomförande säkerställer att studenter som avlägger examen når utbildningens examensmål*
- *Utbildningen har välmotiverad genomströmning*
- *Det finns en konstruktiv länkning mellan utbildningsplan, examensmål, lärandemål, undervisning, betygskriterier, examination och progression*

5.2.1 Instruktion till arbetsgruppens självvärdering

Förutsättningar

Arbetsgruppen ska:

1. Kortfattat beskriva huvudområdets avgränsning, bredd och djup
2. I tabellform redovisa utbildningens lärarresurser, inklusive uppgifter om anställning, akademisk titel, arbetstid i utbildningen och pedagogiska meriter
3. Sammanställa sök- och antagningsstatistik för utbildningen den senaste treårsperioden
4. Skriva en kort reflekterande text som kommenterar och värderar sök- och antagningsstatistiken.

Process

Arbetsgruppen ska:

1. I matrisform visa hur lärandemålen i utbildningsprogrammets kurser svarar mot utbildningens examensmål, inklusive eventuella lokala mål som anges i utbildningsplanen. Examensmålen, och eventuella lokala mål, ska vara uppbrutna i komponenter där så är relevant, för att säkra analysens validitet. För att säkra kopplingen mellan lärandemål och examensmålskomponent i matrisen ska arbetsgruppen tillämpa följande vägledande kriterier:
  - a. det aktiva verbet i lärandemålet överensstämmer med det aktiva verbet i examensmålet¹ med avseende på kunskapstaxonomisk nivå och typen av aktivitet/handling som verben representerar.
  - b. lärandemålets objekt inryms i objektet, eller innehållet, i examensmålet.
  - c. preciseringar som t.ex. muntligt, skriftligt, självständigt, kritiskt, konstruktivt, systematiskt och fördjupad överensstämmer (eller är liknande) mellan lärandemålet och examensmålet.

Om programmet innefattar flera examina ska matriser tas fram för varje examen.

2. Utifrån matrisen göra en kortfattad analys om utbildningsprogrammets progression och måluppfyllelse.
3. Ge två exempel som belyser den [konstruktiva länkningen \(*constructive alignment*\)](#) mellan en examensmålskomponent, ett lärandemål kopplat till denna komponent och den undervisning, examination och de betygskriterier som berör lärandemålet. Ett exempel ska vara för en valfri

---

¹ Verbet i lärandemålet kan även ha högre kunskapstaxonomisk nivå om aktiviteten/handlingen som verbet beskriver innefattar att studenten måste kunna det som anges av examensmålet verb.

examensmålskomponent på den taxonomiska nivån färdighet och förmåga och det andra exemplet för en valfri examensmålskomponent på nivån värderingsförmåga och förhållningssätt.

Resultat

Arbetsgruppen ska sammanställa:

1. Data på utbildningens genomströmning för den senaste treårsperioden
2. En kort reflekterande text som kommenterar och värderar genomströmningen.

5.2.2 Instruktioner till bedömargruppen

Bedömargruppen ska skriva en värderande text om utbildningsprogrammets måluppfyllelse. Texten ska ha tyngdpunkt på hur kvaliteten skulle kunna höjas genom kvalitetsutvecklande insatser.

Bedömargruppen ska också bedöma kvaliteten på följande skala:

Måluppfyllelsen i utbildningsprogrammet är:

Bristande   Tillräcklig   Hög   Mycket hög

5.3 Kvalitetsaspekt forskningsanknytning

Bedömningsgrunder

- *Det finns ett nära samband mellan utbildning och forskning*
- *Utbildningen vilar på vetenskaplig eller konstnärlig grund*

5.3.1 Instruktion till arbetsgruppens självvärdering

Förutsättningar

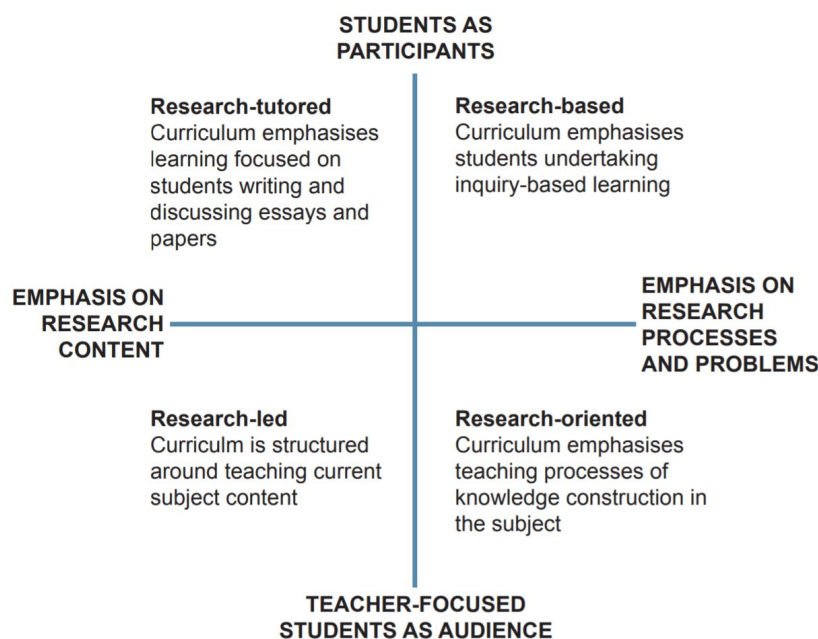
Arbetsgruppen ska:

1. Kortfattat beskriva den forskning som bedrivs med relevans för utbildningen
2. Kortfattat belysa i vilken omfattning utbildningens kurslitteratur och det som förmedlas till studenterna vilar på vetenskaplig grund och/eller beprövad erfarenhet
3. I tabellform ange andelen lärare som är forskarutbildade och i vilken omfattning de är anställda och deltar i undervisning

Processer

Arbetsgruppen ska kortfattat beskriva hur:

1. studenterna på utbildningsprogrammet ägnar sig åt forskningsliknande aktiviteter
2. undervisande lärare förmedlar egna och andras aktuella forskningsresultat till studenterna
3. studenterna är aktiva i pågående forskningsprojekt
4. utbildningsprogrammets kurser placerar sig i modellen för forskningsanknytning av Jenkins och Healey (2005) i figur 3 nedan:

Figur 3. Modell för forskningsanknytning hämtad från [Jenkins och Healey. \(2005\). Institutional Strategies to Link Teaching and Research. York: The Higher Education Academy.](#)

Resultat

Arbetsgruppen ska:

1. göra ett urval om minst 6 godkända examensarbeten för den senaste treårsperioden. Antalet examensarbeten ska anpassas utifrån antalet inriktningar på utbildningsprogrammet så att varje inriktning har minst 3 examensarbeten. Examensarbetena ska avidentifieras så att författaren/författarna inte framgår. För den senaste treårsperioden: Samla in kursplaner, studiehandledningar och bedömningskriterier för uppsatserna samt kursvärderingar. Skriv även en kort beskrivning av handledningsmodellen som används och eventuell annan undervisning/stöd som studenterna får på kursen. Detta material, tillsammans med en motivering till urvalet av examensarbeten, ska skickas till den externa bedömare. Materialet ska även skickas till den interna bedömargruppen.
2. kortfattat redogöra för hur utbildningens examensarbeten och andra forskningsliknande arbeten (laborationsrapporter, uppsatser, etc.) säkerställer att utbildningen vilar på vetenskaplig eller konstnärlig grund.

5.3.2 Instruktioner till den externa bedömare

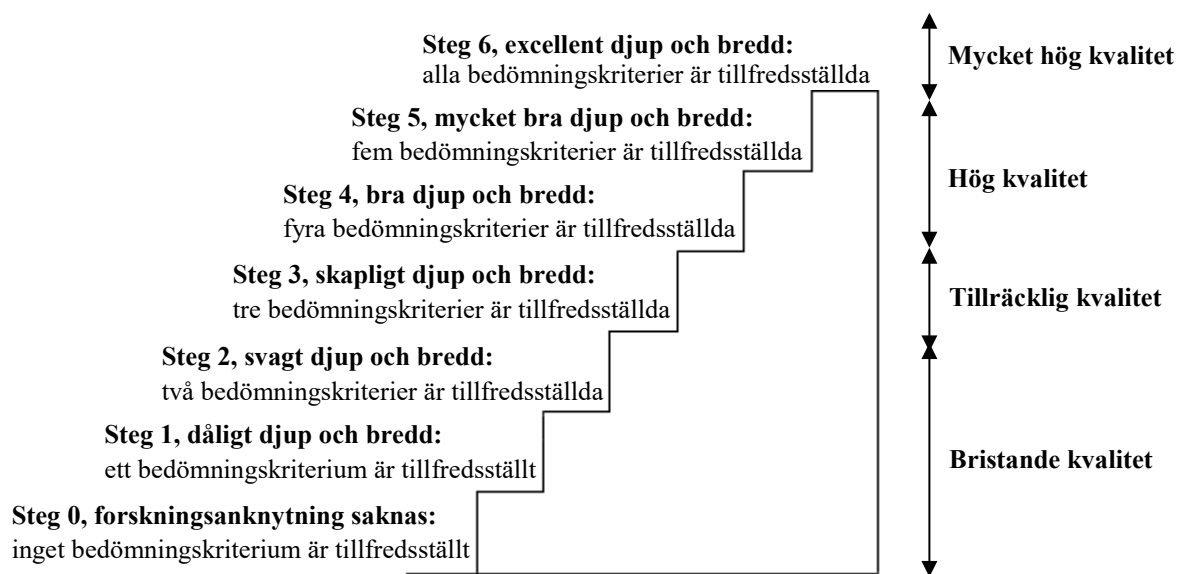
Den externa bedömarens uppdrag är att kvalitativt bedöma examensarbetena med avseende på ämnesdjup, förmåga att tillämpa vetenskaplig metod och vetenskapligt förhållningssätt. Primärt bör examensarbetena bedömas som en helhet där mönster gällande kvalitet lyfts fram. Därutöver ska den externa bedömare med utgångspunkt i underlagen föra fram diskussionspunkter och förslag till kvalitetsutveckling rörande kursdokument (kursplan, studiehandledning, bedömningskriterier, kursvärderingar) och handledningsprocess/kursupplägg. Omfattning cirka 2–4 sidor.

5.3.3 Instruktioner till bedömargruppen

Bedömargruppen ska skriva en värderande text om utbildningsprogrammets forskningsanknytning. Texten ska ha tyngdpunkt på hur kvaliteten skulle kunna höjas genom kvalitetsutvecklande insatser. Bedömargruppen bör läsa examensarbetena översiktligt och tillhörande kursdokumentation. Underlaget från den externa bedömaren ska inarbetas i den värderande texten i dialog med den externa bedömaren.

Bedömargruppen ska också bedöma var utbildningsprogrammet i sin helhet kan inplaceras i följande trappa (Figur 4), utifrån sex bedömningskriterier:

- Utbildningens litteratur och det som förmedlas till studenterna vilar på vetenskaplig grund och/eller beprövad erfarenhet
- Undervisande lärare är forskarutbildad
- Utbildningen svarar mot de fyra olika perspektiven på forskningsanknytning som återfinns i Jenkins och Healeys modell
- Studenterna ägnar sig åt forskningsliknande aktiviteter
- Undervisande lärare förmedlar aktuella forskningsresultat till studenterna
- Studenterna är aktiva i pågående forskningsprojekt

Figur 4. Trappa för bedömning av kvalitet.

Antalet bedömningskriterier som ska vara tillfredsställda för de olika stegen i trappan ska ses som riktvärden. Bedömningskriterierna kan viktas beroende på deras relativa relevans inom utbildningsmiljön som granskas, vilket påverkar inplaceringen av utbildningsmiljön i trappan.

5.4 Kvalitetsaspekt tillämpbarhet

Bedömningsgrund

- *Utbildningen ger kunskaper och färdigheter som studenten kan tillämpa i olika verksamheter utanför och efter utbildningen, särskilt med avseende på yrkesmässig tillämpning inom anställning, eget företagande, eller annan avkastningsgenererande verksamhet, men även med avseende på fortsatta studier och ideell verksamhet*

5.4.1 Instruktion till arbetsgruppens självvärdering

Förutsättningar

Arbetsgruppen ska:

1. Kortfattat diskutera balansen och eventuella konflikter mellan utbildningens vetenskapliga grund och tillämpbarhet
2. I tabellform beskriva de ordinarie lärarnas samt eventuella gästlärarens professionskompetens och hur denna berikar utbildningens tillämpbarhet

Processer

Arbetsgruppen ska beskriva:

1. Externa aktörers medverkan i utbildningsråd, rådets medlemmar samt hur dessa stärker utbildningens tillämpbarhet
2. Hur externa aktörers utlåtanden om utbildningens tillämpbarhet inhämtas och omhändertas
3. Inslag i utbildningen där utbildningen samverkar med verksamheter utanför lärosätet på ett systematisk vis så att studenterna får direkt kontakt med, och erfarenheter från, det omgivande samhället och diskutera hur detta berikar utbildningens tillämpbarhet

Till självvärderingen ska också bifogas listor över:

Lärandemål som fokuserar generiska förmågor och dess examinationsformer

Examinationer som innehåller autentiska moment (det vill säga examinationsformer som liknar de arbetsuppgifter som används i yrkeslivet utanför akademien)

Resultat

Arbetsgruppen ska:

1. Beskriva studenternas anställningsbarhet, förutsättningar för avkastningsgenererande verksamhet, fortsatta studier eller andra framtidsutsikter efter slutförd utbildning.
2. I möjliga fall sammanställa data från alumner som påvisar utbildningens tillämpbarhet

---

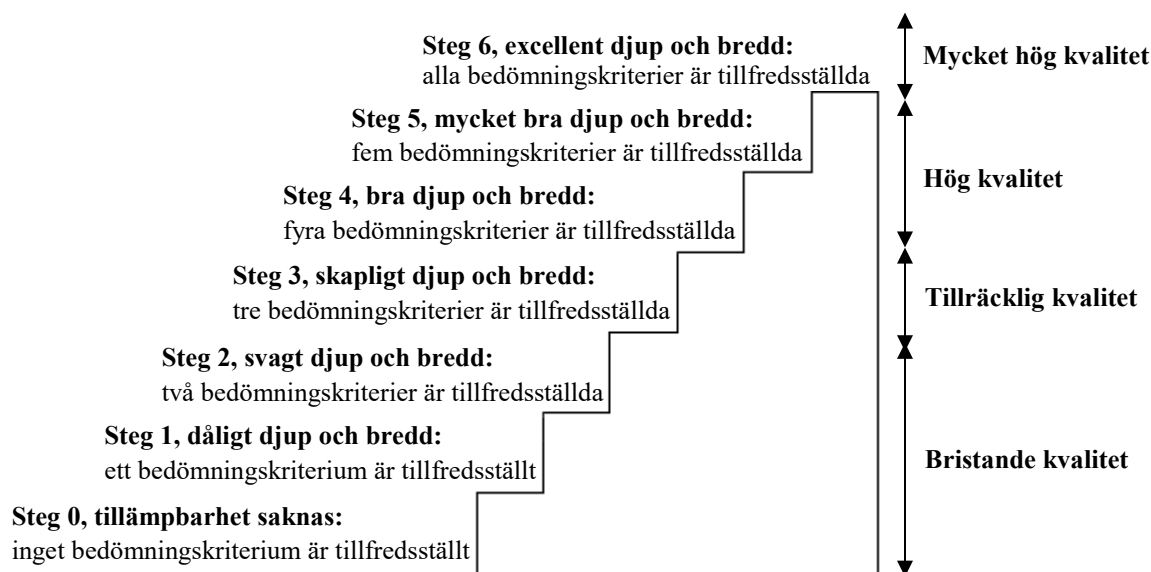
² Generisk: Förmågan har ett vidare användningsområde än i det specifika sammanhang den behandlas i utbildningen, till exempel: att samarbeta med andra, att prioritera och planera tid, att kommunicera skriftligt och muntligt, att identifiera egna kunskapsbehov (Högskoleverket, [Rapport 2009:25 R](#)).

5.4.2 Instruktioner till bedömargruppen

Bedömargruppen ska skriva en värderande text om utbildningsprogrammets tillämpbarhet. Texten ska ha tyngdpunkt på hur kvaliteten skulle kunna höjas genom kvalitetsutvecklande insatser.

Bedömargruppen ska också bedöma var utbildningsprogrammet i sin helhet kan inplaceras i följande trappa (Figur 5), utifrån sex bedömningskriterier:

- a) Undervisande lärare, ordinarie eller gästlärare, har professionskompetens som berikar utbildningens tillämpbarhet
- b) Utbildningen utformas och anpassas som respons på extern part eller omgivande samhälle
- c) Efter avslutad utbildning har studenterna fått generiska förmågor som kommer till nytta i yrkesliv eller annan tillämpning efter studierna
- d) Efter avslutad utbildning har studenterna fått yrkesspecifika förmågor som kommer till nytta i yrkesliv efter studierna
- e) Studenterna har hög anställningsbarhet, goda möjligheter till fortsatta studier eller liknande efter avslutad utbildning
- f) Utbildningen samverkar med verksamheter utanför lärosätet på ett systematisk vis så att studenterna får direkt kontakt med, och erfarenheter från, det omgivande samhället.

Figur 5. Trappa för bedömning av kvalitet.

Antalet bedömningskriterier som ska vara tillfredsställda för de olika stegen i trappan ska ses som riktvärden. Bedömningskriterierna kan viktas beroende på deras relativa relevans inom utbildningsmiljön som granskas, vilket påverkar inplaceringen av utbildningsmiljön i trappan.

6. Underlag för kollegial granskning och bedömning av utbildning på forskarnivå

Genom kollegial granskning (Figur 2) granskas utbildning på forskarnivå med avseende på följande kvalitetsaspekter:

1. Måluppfyllelse
2. Forskarutbildningens anknytning till forskning och utbildning
3. Tillämpbarhet
4. Eventuellt någon ytterligare kvalitetsaspekt som UFN väljer utifrån verksamhetsbehov och de aspekter och instruktioner som återges i *Rutin för tematisk kvalitetsutveckling* (HIG-STYR 2019/141).

6.1 Instruktioner

Instruktioner till arbetsgrupper

Med arbetsgrupp avses den grupp som avdelningschef har utsett enligt ovan (se avsnitt 4.3). Arbetsgruppens uppgift är att ta fram det material som anges nedan, för var och en av kvalitetsaspekterna, och att skriva en självvärdering. Underlaget diskuteras tillsammans med bedömargruppen vid dialogmöten (se avsnitt 4.3). Arbetsgruppens texter ska vara både deskriptiva och värderande och innehålla analyser av styrkor och svagheter. Tyngdpunkten ska ligga på att identifiera vad som kan göras för att höja kvaliteten i forskarutbildningen.

Instruktioner till bedömargrupper

Med bedömargrupp avses den grupp som akademiråden utsett enligt ovan (se avsnitt 4.3). Bedömargruppens uppgift i den kollegiala granskningsprocessen är att ge synpunkter och råd som syftar till kvalitetshöjning. Bedömning ska göras i relation till kvalitetsaspekternas strävansmål. Strävansmålen fungerar alltså i detta sammanhang som bedömningsgrunder. Bedömningarna ska göras baserat på det material som arbetsgrupperna tagit fram och kompletterande information såsom dialog med arbetsgrupperna.

En viktig princip för bedömningarna är att deras validitet vilar på bedömarens samlade kunskap, argument och omdöme. Därmed är bedömningarna inte exakta i bemärkelsen att de bygger på kvantifierbara och otvetydiga kriterier.

Bedömargruppen ska bereda ett utlåtande om kvaliteten för det forskarutbildningsämne som denna ska granska (se avsnitt 4.3). Utlåtandet ska dels innehålla en bedömning av kvaliteten rörande de olika kvalitetsaspekterna och dels innehålla förslag på vad som kan göras för att höja kvaliteten. Instruktioner för detta anges nedan. Akademiråden sammanställer utlåtandena och skickar dem till UFN.

Instruktioner till ledamöterna i UFN

UFN:s uppgift i den kollegiala granskningsprocessen är att formulera ett kvalitetsuppdrag till akademierna och säkerställa att utfallet kommuniceras till berörda intressenter (se avsnitt 4.3).

6.2 Kvalitetsaspekt måluppfyllelse

Bedömningsgrunder

- *Utbildningens innehåll, upplägg och genomförande säkerställer att forskarstuderande som avlägger examen når utbildningens examensmål och, i tillämpliga fall, lokalt fastställda mål*
- *De forskarstuderandes progression säkras kontinuerligt under utbildningen*
- *Forskarutbildningen har välmotiverad genomströmning*

6.2.1 Instruktioner till arbetsgruppens självvärdering

Förutsättningar

Beskriv kortfattat forskarutbildningsämnets avgränsning, bredd och djup, det vill säga det ämnet i vilket studenterna avlägger examen.

Beskriv kortfattat storleken på doktorandgruppen inom forskarutbildningsämnet, söktryck till utlysta utbildningsplatser de senaste 3 åren samt omfattningen av rekrytering av doktorander från egna utbildningsprogram på avancerad nivå.

Redovisa utbildningens handledarresurser i nedanstående tabell (fyll på med rader efter behov)

Namn	Akademisk titel	Antalet doktorander som personen är huvudhandledare för	Antalet doktorander som personen är biträdande handledare för	Anställningens omfattning vid HiG (%)	Anställningens omfattning i forskarutbildningen (%)	Fullgjord handledarutbildning för handledning på forskarnivå (antal hp)

Kommentera kortfattat forskarutbildningsämnets handledarresurser, vilka utvecklingsbehov som finns och forskarutbildningsämnets långsiktiga kompetensförsörjningsplan.

Process

Forskarutbildningens upplägg och genomförande styrs av den allmänna studieplanen, men individanpassas genom individuell studieplan och kan därför se olika ut för olika doktorander. Gör en kortfattad redogörelse och analys av hur utbildningens examensmål säkras för forskarstuderande.

Redogör för hur kopplingen mellan forskarutbildningen och Högskolans examenstillstånd säkras.

Redogör för hur forskarutbildningens progression säkras kontinuerligt under utbildningen och hur ämnesspecifika kurser stödjer denna progression.

Resultat

Detta avsnitt är bara relevant för utbildningar som pågått tillräckligt länge för att forskarstuderande ska ha haft möjlighet att fullfölja utbildningen.

Sammanställ data på genomströmningen för utbildningen så långt det är möjligt, men som längst för examina som har avlagts under den senaste 10-årsperioden. Med genomströmning avses andel antagna som också avlagt examen.

Skriv en kort reflekterande text som kommenterar och värderar genomströmningen.

6.2.2 Instruktioner till bedömargruppen

Bedömargruppen ska skriva en värderande text om forskarutbildningsämnets måluppfyllelse. Texten ska ha en tyngdpunkt på hur kvaliteten skulle kunna höjas genom kvalitetsutvecklande insatser.

Bedömargruppen ska också motivera och bedöma kvaliteten på följande skala:

Måluppfyllelsen i forskarutbildningsämnet är:

Bristande   Tillräcklig   Hög   Mycket hög

6.3 Kvalitetsaspekt forskarutbildningens anknytning till forskning och utbildning

Bedömningsgrunder

- *Forskarutbildningen vilar på vetenskaplig eller konstnärlig grund*
- *Forskarutbildningens inriktning relaterar till lärosätets pågående forskning*
- *Forskarutbildningen finns i en utbildningsmiljö som möjliggör progression från grundutbildning till forskarutbildning via avancerad utbildning*
- *Forskarutbildningen berikar utbildning på grundnivå och avancerad nivå*

6.3.1 Instruktioner till arbetsgruppens självvärdering

Förutsättningar

Beskriv kortfattat den relevanta forskning som bedrivs inom forskningsmiljön och närliggande forskningsmiljöer och hur denna är kopplad till den aktuella forskarutbildningen.

Beskriv kopplingen mellan forskarutbildningen och utbildning på grundnivå och avancerad nivå samt reflektera över om denna koppling bör förstärkas.

Processer

Beskriv hur forskarutbildningen berikar utbildning på grundnivå och på avancerad nivå samt reflektera över om denna koppling kan förstärkas.

Resultat

Gör en sammanställning, för de senaste 5 åren, av den vetenskapliga produktionen (tidskriftsartiklar, konferensbidrag, böcker, etc.) som är ett resultat av den aktuella forskarutbildningen, det vill säga

sådant som är producerat av studerande i forskarutbildningen. Reflektera även över hur forskningsresultaten visar att forskarutbildningen vilar på vetenskaplig eller konstnärlig grund.

6.3.2 Instruktioner till bedömargruppen

Bedömargruppen ska skriva en värderande text om sambandet mellan forskarutbildningsämnets forskning och utbildning på grund- och avancerad nivå samt sambandet mellan forskarutbildningsämnets forskning och övrig relevant forskning vid Högskolan. Texten ska ha en tyngdpunkt på hur kvaliteten skulle kunna höjas genom kvalitetsutvecklande insatser.

Bedömargruppen ska också motivera och bedöma kvaliteten på följande skala:

Målpuppfyllelsen i forskarutbildningsämnet är:

Bristande   Tillräcklig   Hög   Mycket hög

6.4 Kvalitetsaspekt tillämpbarhet

Bedömningsgrund

- *Utbildningen ger kunskaper och färdigheter som de forskarstuderande kan tillämpa i olika verksamheter utanför och efter utbildningen, särskilt med avseende på yrkesmässig tillämpning inom anställning vid högre lärosäte, företag eller myndighet samt eget företagande*

6.4.1 Instruktioner till arbetsgruppens självvärdering

Förutsättningar

Diskutera balansen och eventuella konflikter mellan forskarutbildningens vetenskapliga grund och tillämpbarhet; exempelvis hur utbildning i praktiska färdigheter står i relation till akademiska färdigheter.

Processer

Beskriv relationen mellan forskarutbildningen och externa parter, som exempelvis i vilken utsträckning doktorandprojekt finansieras av externa aktörer, till exempel i offentlig eller privat sektor.

Diskutera och analysera hur kopplingen mellan forskarutbildningen och dess efterfrågan från offentlig eller privat sektor kan förbättras.

Sammanställ och kommentera lärandemål i utbildningen som examinerar generiska förmågor³ såsom kommunikationsförmågor och analytiska förmågor.

---

³ Generisk: Förmågan har ett vidare användningsområde än i det specifika sammanhang den behandlas i utbildningen, till exempel: att samarbeta med andra, att prioritera och planera tid, att kommunicera skriftligt och muntligt, att identifiera egna kunskapsbehov (Högskoleverket, [Rapport 2009:25 R](#)).

Resultat

Beskriv de forskarstuderandes anställningsbarhet, förutsättningar för avkastningsgenererande verksamhet eller andra framtidsutsikter efter slutförd utbildning.

I möjliga fall sammanställ och kommentera data från alumner som påvisar utbildningens tillämpbarhet.

6.4.2 Instruktioner till bedömargruppen

Bedömargruppen ska skriva en värderande text om forskarutbildningsämnets tillämpbarhet. Texten ska ha en tyngdpunkt på hur kvaliteten skulle kunna höjas genom kvalitetsutvecklande insatser.

Bedömargruppen ska också motivera och bedöma kvaliteten på följande skala:

Måluppfyllelsen i forskarutbildningsämnet är:

Bristande   Tillräcklig   Hög   Mycket hög

7. Underlag för kollegial granskning och bedömning av forskning

Genom kollegial granskning (Figur 2) granskas forskningen i huvudområden med avseende på följande kvalitetsaspekter:

1. Produktion
2. Utbildningsanknytning
3. Användbarhet
4. Trovärdighet
5. Eventuellt någon ytterligare kvalitetsaspekt som UFN väljer utifrån verksamhetsbehov och de aspekter och instruktioner som återges i *Rutin för tematisk kvalitetsutveckling* (HIG-STYR 2019/141).

7.1 Instruktioner

Instruktioner till arbetsgrupper

Med arbetsgrupp avses den grupp som avdelningschef har utsett enligt ovan (se avsnitt 4.3). Arbetsgruppens uppgift är att ta fram det material som anges nedan, för var och en av kvalitetsaspekterna, och att skriva en självvärdering. Underlaget diskuteras tillsammans med bedömargruppen vid dialogmöten (se avsnitt 4.3). Arbetsgruppens texter ska vara både deskriptiva och värderande och innehålla analyser av styrkor och svagheter. Tyngdpunkten ska ligga på att identifiera vad som kan göras för att höja kvaliteten i forskningen.

Instruktioner till bedömargrupper

Med bedömargrupp avses den grupp som akademiråden utsett enligt ovan (se avsnitt 4.3). Bedömargruppens uppgift i den kollegiala granskningsprocessen är att ge synpunkter och råd som syftar till kvalitetshöjning. Bedömning ska göras i relation till kvalitetsaspekternas strävansmål. Strävansmålen fungerar alltså i detta sammanhang som bedömningsgrunder. Bedömningarna ska göras baserat på det material som arbetsgrupperna tagit fram och kompletterande information såsom dialog med arbetsgrupperna.

En viktig princip för bedömningarna är att deras validitet vilar på bedömarens samlade kunskap, argument och omdöme. Därmed är bedömningarna inte exakta i bemärkelsen att de bygger på kvantifierbara och otvetydiga kriterier.

Bedömargruppen ska bereda ett utlåtande om kvaliteten i den forskning som denna ska granska (se avsnitt 4.3). Utlåtandet ska dels innehålla en bedömning av kvaliteten rörande de olika kvalitetsaspekterna och dels innehålla förslag på vad som kan göras för att höja kvaliteten i forskningen. Instruktioner för detta anges nedan. Akademiråden sammanställer utlåtandena och skickar dem till UFN.

Instruktioner till ledamöterna i UFN

UFN:s uppgift i den kollegiala granskningsprocessen är att formulera ett kvalitetsuppdrag till akademierna och säkerställa att utfallet kommuniceras till berörda intressenter (se avsnitt 4.3).

7.2 Kvalitetsaspekt produktion

Bedömningsgrunder

- *Tidskriftsartiklar, böcker och/eller konferensbidrag produceras*
- *Forskningens resultat citeras och debatteras av forskare utanför forskningsmiljön*
- *Forskningsmiljön attraherar externa forskningsmedel*

7.2.1 Instruktion till arbetsgruppens självvärdering

Förutsättningar

Arbetsgruppen ska:

1. Kortfattat beskriva huvudområdets avgränsning, bredd och djup
2. I tabellform redovisa huvudområdets forskarresurser

Resultat

Arbetsgruppen ska redovisa följande för den senaste 6-årsperioden:

1. Antalet publikationer som kan anses ligga inom huvudområdet, samt i tillämpliga fall antalet innovationer
2. Antalet citeringar för dessa publikationer
3. Mått på publikationernas genomslag i utomvetenskapliga sammanhang (till exempel Altmetrics)
4. Antalet externa forskningsanslag, inklusive anslagens storlek, för forskningsprojekt som kan anses ligga inom huvudområdet

7.2.2 Instruktioner till bedömargruppen

Bedömargruppen ska skriva en värderande text om produktionens kvalitet. Texten ska ha tyngdpunkt på hur kvaliteten skulle kunna höjas genom kvalitetsutvecklande insatser.

Bedömargruppen ska också bedöma kvaliteten på följande skala:

Kvaliteten i forskningsproduktionen inom huvudområdet är:

Bristande   Tillräcklig   Hög   Mycket hög

7.3 Kvalitetsaspekt utbildningsanknytning

Bedömningsgrunder

- *Forskningens innehåll och inriktning relaterar till utbildningens innehåll och inriktning*
- *Forskningens resultat berikar utbildningen*

7.3.1 Instruktion till arbetsgruppens självvärdering

Förutsättningar

Arbetsgruppen ska kortfattat redogöra för i vilken utsträckning huvudområdets forskare deltar i utbildning vid lärosätet.

Processer

Arbetsgruppen ska kortfattat redogöra för hur:

1. Forskningens frågor och inriktning väljs utifrån utbildningens innehåll, inriktning och behov
2. Forskningens resultat berikar utbildningen och kommer studenternas till nytta
3. Undervisande forskare förmedlar egna forskningsresultat till studenterna
4. Studenter inom huvudområdet är aktiva i pågående forskningsprojekt

Resultat

Arbetsgruppen ska kortfattat redogöra för publikationer eller motsvarande som är ett resultat av forskningens utbildningsanknytning (till exempel publikationer som bygger på examensarbeten).

7.3.2 Instruktioner till bedömgruppen

Bedömgruppen ska skriva en värderande text om utbildningsanknytningens kvalitet. Texten ska ha tyngdpunkt på hur kvaliteten skulle kunna höjas genom kvalitetsutvecklande insatser.

Bedömgruppen ska också bedöma kvaliteten på följande skala:

Kvaliteten i utbildningsanknytningen inom huvudområdet är:

Bristande   Tillräcklig   Hög   Mycket hög

7.4 Kvalitetsaspekt användbarhet

Bedömningsgrunder

- *Forskningen genererar ny kunskap och i tillämpliga fall innovationer*
- *Forskningens resultat kommer det omgivande samhället till nytta, löser samhällsutmaningar, främjar strävan mot hållbarhetsmål och kan tillämpas i verksamheter utanför vetenskapssamhället såväl regionalt som nationellt och internationellt*

7.4.1 Instruktion till arbetsgruppens självvärdering

Processer

Arbetsgruppen ska kortfattat redogöra för hur:

1. Forskningens frågor och inriktning väljs utifrån vad som är inomvetenskapligt användbart, genererar ny kunskap och i tillämpliga fall innovationer
2. Forskningens frågor och inriktning väljs utifrån hållbarhetsmål och samhällsutmaningar

Resultat

Arbetsgruppen ska kortfattat redogöra för hur:

1. Forskningens resultat är inomvetenskapligt användbara
2. Forskningens resultat kan tillämpas i verksamheter utanför vetenskapssamhället, såväl regionalt som nationellt och internationellt
3. Forskningens resultat främjar strävan mot hållbarhetsmål

7.4.2 Instruktioner till bedömargruppen

Bedömargruppen ska skriva en värderande text om användbarhetens kvalitet. Texten ska ha tyngdpunkt på hur kvaliteten skulle kunna höjas genom kvalitetsutvecklande insatser.

Bedömargruppen ska också bedöma kvaliteten på följande skala:

Kvaliteten i utbildningsanknytningen inom huvudområdet är:

Bristande   Tillräcklig   Hög   Mycket hög

7.5 Kvalitetsaspekt trovärdighet

Bedömningsgrunder

- *Forskningsresultat publiceras i välrenommerade publikationskanaler med refereegranskning*
- *Forskningens innehåll, upplägg, genomförande och publiceringsformer säkerställer, i tillämpliga fall, att forskningen är replikerbar*

7.5.1 Instruktion till arbetsgruppens självvärdering

Förutsättningar

Arbetsgruppen ska:

1. Beskriva i vilken utsträckning externa refereegranskningssystem används, så som att publicera i tidskrifter som tillämpar refereegranskning
2. Diskutera eventuella avvikelser från användandet av externa refereegranskningssystem samt argumenten för detta

Processer

Arbetsgruppen ska beskriva hur huvudområdets:

1. Publiceringsformer och publiceringstradition säkerställer trovärdigheten, validiteten och reliabiliteten i det som forskningen genererar
2. Metodik säkerställer trovärdigheten, validiteten och reliabiliteten i det som forskningen genererar

Resultat

Arbetsgruppen ska:

1. Lista publikationer i publikationskanaler med respektive utan referegranskning
2. Beräkna publikationernas genomsnittliga påverkansfaktor (baserat på publikationskanalernas "impact factor")

7.5.2 Instruktioner till bedömargruppen

Bedömargruppen ska skriva en värderande text om trovärdighetens kvalitet. Texten ska ha tyngdpunkt på hur kvaliteten skulle kunna höjas genom kvalitetsutvecklande insatser.

Bedömargruppen ska också bedöma kvaliteten på följande skala:

Kvaliteten i forskningens trovärdighet är:

Bristande

Tillräcklig

Hög

Mycket hög